

TŘI GENERACE V JEDNOM DOMĚ

Ještě v dobách Rakouska-Uherska bylo soužití několika generací naprosto běžnou věcí. Když rodiče cítili, že jim věkem ubývají síly, předali své hospodářství dětem. Ty se za to o ně ve stáří postarali a nechali je v domě nebo na statku dožít. Tenhle tradiční model je v současné době spíš raritou. „Dnes máme spoustu možností. Cestujeme, stěhujeme se z vesnic do měst a naopak, chceme si vyzkoušet víc lokalit. Místo babiček můžeme využít chůvy, paní na hlídání, jesle a školky. Vícegenerační soužití už také není podmínkou přežití, nedědí se grunty, mlýny, zámky ani chalupy. Rodinné klany v jedné vilce jsou rozhodně bílé vrány,“ říká lektorka emoční inteligence Jitka Ševčíková.

Matrilokalita nebo patrilokalita (bydlení u rodičů partnerky či partnera) jsou dnes většinou vnímány jako přežitek, který u generace mladých lidí vyvolává spíš shovívavý úsměv než chuť něco podobného realizovat. Mnozí mají v téhle věci jasno. „Sama jsem žila dvaatřicet let pod jednou střešou s tchyní, i když v oddělených domácnostech. Vím o tom své. Spoustu témat, která školím, školím právě díky ní. V konfliktu managementu, manipulaci, asertivitě nebo určování hranic byla právě tchyně mou velkou učitelkou. Svým dětem bych také mezigenerační soužití nedoporučovala, pokaždé dochází k třecím plochám a je zapotřebí velkého respektu z obou stran, což bývá těžké. Takže hlásám: Neolokalita, značka ideál!“ tvrdí Jitka Ševčíková.

UŽ NIKDY KANASTA!

Odvrácenou stranu vícegeneračního soužití zakusila na vlastní kůži také Iva z Chomutova: „Po svatbě jsem kývla na manželův návrh jít bydlet

k jeho rodičům, kteří měli dvoupatrový dům s velkou zahradou v klidné a zelené zóně. Ale už za týden jsem toho litovala. Tchyně byla u nás pečená vařená, do všeho mi mluvila a nikdy neodešla bez toho, aby mi doma něco nepoopravila, i kdyby to měly být jen hrnečky na odkapávači, které otočila dnem vzhůru. Někdy přišli i s tchánem, lahví vína a balíčkem kanasty a vydrželi u nás sedět klidně až do půlnoci. Časem se pak z toho stal víkendový rituál. Vydržela jsem to sedm let a potom dala manželovi na výběr: vlastní byt, nebo rozvod. Zvolil si rozvod. Dnes už jsem znovu vdaná, bydlíme ve svém a s dětmi po večerech mastíme karty. Ovšem s výjimkou kanasty!“

Právě absence soukromí představuje asi nejčastější problém společného soužití. „Respektujících nevměšujících se rodičů a prarodičů abyste pohledali. Od svých klientů slyším většinou story o tom, že babičky a dědečkové nefungují, pracují, starají se o sebe a své koníčky, nebo se naopak až příliš vměšují, chodí nezváni, dávají nevyžádané rady a nerespektují hranice,“ uvádí Jitka Ševčíková. „Klasické modely už nahradilo samostatné bydlení další generace. Náročné je i soužití typu ‚mladí si postavili na zahradě‘. Daň za společné bydlení, ať už s rodiči, nebo s tchyní a tchánem, bývá vysoká. Přikláním se proto k modelu dojezdové vzdálenosti.“

BEZPEČNÝ ODSTUP

Takové řešení vypadá jako přijatelný kompromis. Bydlíte ve svém, máte dostatek soukromí a zároveň pro vás není problém zajet za rodiči či jinými příbuznými, pokud to potřebujete. Nebo naopak. Variantu dojezdové vzdálenosti preferuje dnes většina lidí, zejména těch, kteří patří do takzvané

Umíte si představit, že byste bydleli s rodiči, či dokonce s tchyní a tchánem? Večery byste trávili sledováním pořadů, které odhlasovala většina osazenstva, a o Vánocích řešili dilema řízek, nebo kapr? Pro někoho horor, pro jiného dobrý nápad s mnoha výhodami.

TEXT: ZDENKA SEKRETOVÁ

sendvičové generace. Tenhle název je naprosto výstižný. V dnešní době bývá totiž zvykem zakládat rodiny v pozdějším věku. Ženy rodí ve třiceti nebo čtyřiceti a pak logicky nastává situace, že je potřebují nejen děti, ale i jejich stárnoucí rodiče, a ony se ocitají pod tlakem z obou stran.

„Proto se dojezdová vzdálenost jeví jako dobrá varianta. Nutno ovšem dodat, že v kombinaci s duševní psychohygienu,“ podotýká Jitka Ševčíková. „S manželem žijeme celý náš společný život v ohromném domě, který patřil jeho rodině. Poznala jsem všechna úskalí tohoto společného ‚království‘, které obnášelo soužití několika generací včetně dochování nemožoucího rodiče až do jeho smrti v době, kdy nejmladší dcera začínala pubertu. Svůj rodný dům s rodiči mám tři sta metrů od našeho a energetická náročnost tohoto odžitého modelu mě přivádí k doporučení pro mladou generaci: Jeďte na zkušenou do světa, vyzkoušejte si bydlení jinde, vraťte se a odstěhujte se do perimetru dvou až třiceti kilometrů. Dva kilometry na dojití pěšky je už moc a k nastartování auta málo. Náš syn od nás bydlí dvacet sedm kilometrů. Někdy si dojede na upečenou sekanou i na kole, pejska na hlídání doveze autem. Tohle se mi jeví jako optimální vzdálenost.“

LÁSKA BEZ HRANIC

Ovšem každá mince má dvě strany. Také v dnešní době se najdou ti, co možnost bydlet pohromadě s širší rodinou vidí jako ideální variantu, která s sebou nese celou řadu výhod.

„Desetiletí jsem spokojeně žila s manželem, synem, svou maminkou a rodiči mého muže pod jednou střechou. Bylo to to nejlepší, co mě

potkalo. Pravdou ale je, že pocházím z Moravy, kde byl u statku vždy vejminek a ‚mladí i ‚staří žili pohromadě. Bylo to zcela přirozené a všestranně výhodné. Odmalička jsem v tom viděla víc výhod než nevýhod a velmi jsem si přála potkat muže, který to bude mít stejně,“ vypráví lektorka a poradkyně v oblasti komunikace Jana Ondříčková. „Oba s manželem si uvědomujeme, jaké jsme měli štěstí, že s námi naši rodiče chtěli bydlet. To, že syn vyrůstal s babičkami a dědou, bylo pro něj nejvíc. Bylo úžasné vidět, jak o něj babička s láskou pečovala, brala ho na výlety, povídala si s ním, učila ho řadu věcí, a dnes se to obrátilo – náš patnáctiletý syn s láskou pečuje o babičku, bere ji na výlety a učí ji s technikou. Tím, že žijí pod jednou střechou a jsou spolu neustále v jedné kuchyni, k sobě mají velmi blízko. Známe jen málo vnoučat v tomhle věku, která mají takhle hezký vztah s prarodiči. A to je bonus vícegeneračního bydlení.“

ZDRAVÁ MÍRA KONFLIKTU

Taková idylka se ale nezrodí sama od sebe. Pokud se rozhodnete bydlet společně s rodiči, či prarodiči, musíte vzít v potaz skutečnost, že je to ještě něco víc než manželství. Nejde o svazek dvou, nýbrž několika osob různých generací, které mají různé povahy a potřeby. Proto byste si ještě předtím měli odpovědět na otázku, zda si dokážete představit, že budete žít život právě tímhle způsobem – v dobrém i ve zlém, v chudobě i bohatství, ve zdraví i nemoci. Dále je třeba přijmout fakt, že případné konflikty, které dříve či později stoprocentně nastanou, jsou zcela přirozené a žádoucí. Kde je zdravá míra konfliktu, tam jsou věci v pořádku a člověk se díky tomu může posunout zase o kousek dál. Bez otevřené komunikace to ale nejde.

INZERCE ▼

„Když jsem se k nim nastěhovala, řekla mi Libuška, maminka mého muže, památnou větu: Vitám tě tady! Možná budu dělat věci, které se ti nebudou líbit, ale já nevím, že se ti nelíbí, tak mi to, prosím tě, řekni, abych to věděla a přestala je dělat. A možná i ty budeš dělat věci, které se nebudou líbit mně, tak ti to taky řeknu, souhlasíš? Chtěla bych, aby se nám tady hezky žilo,“ vzpomíná Jana Ondříčková. „Tohle by si měli říct všechny tchyně a snachy, tchánové a zeťové. Mně trvalo asi deset let, než jsem dokázala mamince svého muže sdělit, co se mi nelíbí, zatímco Libuška mi to dokázala říkat bez obalu od prvního dne. Byla mi velkou učitelkou a velitelkou.“

Co k tomu dodat? Vícegenerační bydlení rozhodně není pro každého. Vyžaduje spoustu energie a bez umění naslouchat, snahy porozumět a velkého úsilí komunikovat tak, aby si všichni rozuměli, se zvládnout nedá. „Na druhou stranu, pokud se soužití povede, je pak radost vracet se každý

den domů, do místa, které funguje jako přístav jistoty, bezpečí a spolupráce,“ tvrdí Jana Ondříčková a přidává praktické desatero pro ty, kteří o společném bydlení do budoucna uvažují. ●

zdenka.sekretova@mafra.cz

10 TIPŮ PRO SPOKOJENÉ SOUŽITÍ

1 RESPEKT

Buďte ohleduplní, mějte úctu k sobě navzájem, k jedinečnosti a odlišnosti každého člena domácnosti. Chovejte se k ostatním tak, jak byste chtěli, aby se oni chovali k vám. Než cokoli komukoli doma řeknete, zastavte se, zamyslete se a představte si sebe na druhé straně. Zkuste si v mysli sesumírovat věc, kterou chcete říct nahlas, a než ji řeknete, tak si odpovězte na otázku: Říkám to empaticky, srozumitelně a tak, jak bych to chtěl slyšet já?

2 KOMUNIKACE

Pravidelně si vyjasňujte a sladujte očekávání. Kdo, co, kdy a jak by si představoval. Od společného bydlení, provozu domácnosti nebo dovolené až po vyjasňování maličkostí typu na co byste se rádi dívali večer v televizi a jaký čaj preferujete k snídani. Nebojte se mluvit o svých pocitech!

3 PRAVIDLA

Pravidla znamenají soubor formulovaných zvyklostí, na kterých jste se shodli, jsou zásadní a chcete, aby byly dodržovány. Třeba když vstupujete k někomu do místnosti, tak zaklepete; kdo bere poslední potraviny z ledničky, píše na nákupní seznam, že je nutné ji koupit, a podobně.

4 ÚKOLY

Máte-li jednu společnou kuchyň, je třeba domluvit se na spolupráci. Kdo vaří a kdy. Nebo když vaříte spolu, kdo co dělá. Stejně tak u úklidu, nákupu či společného auta. Pokud se to jasně neřekne, bude z toho

malér. Je to stejné, jako když tři ženy (maminka a dvě babičky) hlídají jedno dítě. Pokud si neřeknou, která je ta, co na něj právě teď dohlídí, dítě si zřejmě za chvíli natluče nos, protože v jednu chvíli ho hlídají všechny a ve druhé ani jedna.

5 FINANCE

Na jejich fungování se musíte domluvit. Dobré účty dělají dobré přátele, a to platí i v rodině. Myslete na to. Stanovte si šéfa domácí kasy, který vede domácí účetnictví, platí účty a pravidelně všechny informuje. Nejste jen jedna rodina, jste společenství jedné domácnosti a o její chod je třeba se starat.

6 PORADY

Možná tomu nebudete říkat porady, ale posezení u dobré kávy či nedělní procházka. Při tomhle pravidelném setkání ideálně na týdenní bázi si řekněte, co se stalo minulý týden a co plánujete na ten další. Právě porada je prostor, ve kterém si vyjasňujete očekávání, stanovujete a rozdělujete úkoly a ladíte pravidla. A taky se domlouváte na strategických věcech, jako je dovolená, Vánoce nebo třeba opravy domu.

7 HODNOTÍCÍ ROZHOVORY

Udělejte si čas aspoň jednou za rok na každého člena domácnosti zvlášť. Povídejte si s ním jen o něm a o vás. Je to stejné, jako když rodiče mají čtyři děti, se všemi tráví společné chvíle, ale sem tam si maminka vyjde na nákupy jen s jedním z dětí, aby si mohli sami v klidu popovídat, být jen spolu. A táta zase jině

dítě vezme na fotbalový zápas a prožijí ho společně. Udělat si čas, být s každým chvíli soukromě, naplno, znamená pečovat o vztah.

8 DOBRÁ NÁLADA

Při cestě letadlem letuška vždy zmiňuje známé bezpečnostní pravidlo: Kdyby letadlo padalo, nasadte masku nejprve sobě a teprve pak těm ostatním. Když budete zachraňovat nejdřív druhé, tak vám třeba dojde dech a nezachráníte ani je, ani sebe. Vícegenerační bydlení je dlouhá cesta životem, pro kterou jste se rozhodli, takže myslete na to, že vaše spokojenost znamená spokojenost všech. Ne nadarmo se říká: spokojená matka – spokojené dítě. Platí to i napříč rodinou.

9 RITUÁLY

Společné nedělní snídaně se svátečními palačinkami, na které se budete všichni těšit, budou vaším ostrůvkem jistoty. Slavte narozeniny a dodržujte vánoční tradice. Vymyslete si něco, co bude jenom vaše. A když se řekne „my“, bude to znamenat páteční karty, nedělní procházku, nástěnku plnou fotek z různých rodinných oslav...

10 SOUNÁLEŽITOST

Myslete na to, že rodina je nejmocnější. Spolu jste silnější, pomáháte si, máte s kým sdílet radosti a řešit problémy. Sdílená radost – dvojnásobná radost, sdílená starost – poloviční starost. Vícegenerační bydlení je spojení rodiny a domova. Lidí, které milujete. Tam, kde to máte rádi.

